

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne in samoupravne nameščence in upokoјence

L. A.: Pred prvim aprilom

V današnjih časih zanima in pretresa vse družine javnih uslužbencev in upokoјencev, kolikor se tiče njih stanu, ena sama edina misel: kdaj bo konec pomanjkanja in stiske, v kateri živimo že nekaj let, ki je pa od začetka sedanje svetovne vojne narasla do naravnost grozotnega obsega. Kadar se vrača oče iz urada, ga čakajo žena in otroci z istim vprašanjem: kdaj se nam izboljša položaj? Če se srečata dva znanca — javna nameščena ali upokoјenca, glasi prvo vprašanje: kdaj dobimo zvišanje? Če se sestanejo žene državnih ali samoupravnih uslužbencev, je poglavitna vsebina njihovega razgovora moreča skrb, ki jih navdaja vse v enaki meri: kdaj bo konec pomanjkanja, kdaj pride rešitev? Celo naši najmlajši med seboj premlevajo vprašanje: kdaj bo bolje? Vsi se zavedajo, da ta pomoč mora priti — in sicer prav kmalu, ker je dejansko že nemogoče, da bi ostalo pri starem. Zato pričakujejo radikalne pomoči vsi pripadniki našega stanu z nemajno vero, trdno prepričani, da ni daleč dan, ko jim bo omogočen vsaj skromen obstanek.

Javno uslužbenstvo pričakuje to pomoč od povsod. Zato je tudi s tolikšno neučakavnostjo sledilo poročilom o zasedanju banskega sveta, zato je tako nestrpnost pričakovalo dnevnike, ki so poročali o obravnavanju našega vprašanja, in zato je bilo njihovo veselje tako iskreno, ko so izvedeli za besede, ki jih je spregovoril banskemu svetu o nas in našem položaju sam g. ban, pa tudi razni drugi člani banskega sveta. Na drugem kraju objavljamo njih besedilo.

Ni dvoma, da je vse nas brez izjeme izredno močno razveselila banova ugotovitev, da so naše zahteve upravičene, da prizadevanje naših organizacij za izboljšanje ni prazna demagogija in da je naša revščina zares obupna. Razveselili smo se nad priznanjem z najmerodajnejše strani, da javno uslužbenstvo ne zahteva nobenih privilegijev, da noče izkoristiti države v današnjih hudih časih, ko je država v sili, da javni uslužbeni niso hladni egoisti in konjunkturisti, ki hočejo iztisniti zase največ, kar se da. Saj terjamo in zahtevamo le pravičen zaslužek za pošteno delo — in nič več. Ne zahtevamo izrednih in prekomernih nagrad in ugodnosti, samo sredstva za borno preživljanje — in to v teh časih, ko drugim cvete pšenica sredi zime, ko se spet ponavljajo v še vse strahotnejši obliki vse gnusnosti iz vojnih let 1914.—1918., ko so posamezne pijavke sesale kri širokim množicam delovnih ljudi, v teh dneh, ko spet gledamo, kako se na eni strani kopicijo iz revščine delovnih množic krivično pridobljeni milijoni in kako se tudi naš stan nezadržno vse bolj in bolj proletarizira — kar je tako pravilno poudaril tudi sam g. ban.

Kakor smo z veseljem prejeli izjavo, da je tudi na odločujočem mestu prodrlo spoznanje, da sta naš položaj nevdzdržen in pomoč neodložljiva, tako nas je navdala s ponosom in upravičenim zadoščenjem javno izrečena in podčrtana ugotovitev, da je kljub vsem stiskam in zapeljivostim ogromna večina našega stanu ostala moralno nedotaknjena in zdrava ter da zvesto izpolnjuje svoje državljanske in posebne stanovske dolžnosti. Ta javna pohvala najvišjega predstavitelja državne oblasti v Sloveniji je vsemu našem stanu v čast. Toda stvarnost je stvarnost. Mi moramo živeti, mi moramo imeti sredstva za svoj obstanek in za preskrbo naših družin, če naj bomo še naprej v stanu z enako vneto in zvestobo izpolnjevati svoje dolžnosti. Naše družine hočejo kruha, obleke, hočejo varno streho nad glavo in toplo ognjišče, in mi jim vse to — do česar ima pravico vsak človek, ki pošteno dela in opravlja svoje posle — moramo priskrbeti. To je naša dolžnost. Prav zato se moramo zavedati, da koristi države z imperativno silo zahtevajo, da se javnemu uslužbenstvu, ki predstavlja pravo ogrodje državnega upravnega sestava in ki tvori pravno hrbtenico vsaki državni skupnosti, zagotovi možnost življenja in razvoja. V razmerah, v katerih živimo danes, propada naš stan ne le telesno, saj so naši prejemki globoko izpod eksistenčnega minuma, temveč tudi moralno se pojavljajo grozeče nevarnosti. Nikogar, tudi najtrdnejšega značaja ne smemo predolgo izpostavljati izkušnjam. V zmedah današnjega časa potrebuje država bolj kakor kdaj koli idealnih, požrtvovalnih in nepodkupljivih uslužbencev, ki so pripravljeni, dati zanj vse, tudi življenje.

Slišali smo lepe in vzpodbudne besede, spregovorjene v banskem svetu, — toda pri besedah samih ne more ostati. Čez mesec dni bo prvi april, ko stopita v veljavo novi državni proračun in finančni zakon, s katerim se spet za daljšo dobo odloči naša usoda. Prepričani smo in zaupljivo pričakujemo, da bodo naši politični zastopniki v Beogradu z enakim umevanjem naših potreb in z enako vneto, kakor smo jo opazili na zasedanju banskega sveta, zagovarjali tudi tam naše pravične zahteve. Zdaj sta čas in prilika, da se kaj ukrene. Zgoditi se pa mora to takoj in reš tako, da bo našim potrebam docela ugodeno. Že prevečkrat smo ponavljali svoje težnje in potrebe; njihovo upravičenost zagovarjati in iznova utemeljevati, bi bilo naravnost odveč. Naj bi vendarle vsaj s 1. aprilom dočakali končno rešitev iz sedanjega obupnega stanja, ker sicer ne vidimo izhoda.

Za izboljšanje našega gmotnega položaja

Na otvoritveni seji letošnjega zasedanja banskega sveta, ki je bila dne, 17. februarja, je podal uvodoma velik ekpós sam g. ban dravske banovine, dr. Marko Natlačen. Govoril je o predlogu banovinskega proračuna, podal pri tem oris gospodarskih, kulturnih in socialnih razmer Slovenije in v kratkem opisal delo in razvoj banovine v minulem letu.

Pri tem se je dotaknil tudi peregčega vprašanja javnih uslužbencev in upokoјencev. Ugotovil je, da je gmotni položaj državnih in banovinskih nameščencev in upokoјencev skrajno težaven. Na podlagi uradnih ugotovitev

in statistik je navedel nekatere podatke, ki točno osvetljujejo vso našo revščino in obupni naš položaj.

Gospod ban je uvodoma poudaril, da je za določitev eksistenčnega minuma, t. j. tistih najnižjih stroškov preživljanja, brez katerega si ni mogoče misliti vsaj najskromnejšega obstanka, treba razdeliti javno uslužbenstvo, upoštevaše še primitivnejše socialne razmere, v tri skupine. V prvo skupino spadajo uradniki do vključno VIII. skupine, v drugo skupino uradniki IX. in X. skupine, zvaničniki in zvaničnikidnevničarji, v tretjo pa služitelji, služitelji dnevničarji in razne kategorije

delavcev v državnih in samoupravnih službah. Račun eksistenčnih minimov je sestavljen za petčlansko družino: oče, mati in trije otroci:

Eksistenčni minimum je znašal za uradnike do VIII. skupine leta 1938. 2550 din mesečno, januarja 1941 3380 din. Leta 1938. so uživali eksistenčni minimum samo uradniki do vključno VI. skupine, t. j. 57 % uradništva, 43 % tega uradništva pa je živelo pod eksistenčnim minimom. Januarja letos jih je samo še 11 % nad eksistenčnim minimom, 89 % pa pod njim.

Eksistenčni minimum uradnika IX. in X. skupine je znašal v Ljubljani 1938 1840 din, januarja 1941 2560 din. Leta 1938. so dosegali ta eksistenčni minimum samo uradniki IX. skupine, vsi drugi pa so bili pod njim. Januarja pa vsi ti uslužbeni žive pod eksistenčnim minimom.

Eksistenčni minimum za služitelje in njim enake je znašal 1938 1110 din, januarja letos pa 1550 din. Leta 1938. so ga dosegali samo služitelji in kvalificirani delavci državnih in samoupravnih obratov, letos pa ga ne dosega noben uslužbenec te vrste.

Iz tega sledi: prehranjevalne številke uradnika od IV. do VIII. skupine so v glavnem enake standardu boljše kvalificiranega delavca; uradnika

IX. in X. številke ter zvaničnika in služitelja so deloma enake standardu srednje kvalificiranega delavca, deloma so pod njim; prehranjevalne številke služiteljev in njim enakih pa so deloma enake standardu nižje kvalificiranega delavca, deloma so pa pod njim. Del uslužbenstva je torej proletariziran, drugi del pa živi podproletarsko.

Spričo teh dejstev ugotavlja gosp. ban:

Delavstvo, ki vsak tretji mesec pokrene gibanje za višje mezde, ravna zase mogoče prav, toda ne sme prezreti, da je v banovini armada 39.000 javnih uslužbencev, ki ob istih kvalifikacijah živi z njimi na isti ravni ali celo pod njo, ne sme prezreti, da patriotizem in disciplina ter skrajna požrtvovalnost v tej armadi še niso narušeni; jasno je, da prevratni struji med delavstvom ne more biti pravi resnični vzrok beda.

Drugo pa je: potrebno je storiti vse, da se uslužbencem dvignejo prejemki do višine, ki jim bo omogočala človeškemu dostojanstvu primerno življenje!

K tem točnim in žal le preveč resničnim navedbam nimamo kaj pripomniti kakor to, da je pomoč nujna,

O izredni osebni dokladi

Kako je izvrševati predpise uredbe o izrednih dokladah

Finančno ministrstvo je izdalo dne 28. novembra 1940 navodilo št. 41.447/I glede uporabljanja uredbe o izredni dokladi drž. uslužbencev in upokoјencev M. s. št. 1017/1940 s spremembami in dopolnitvami v uredbi M. s. št. 1533 iz leta 1940.:

I. Izredna osebna doklada

1. Izredna osebna doklada omoženih pogodbenih uradnic, honorarnih uslužbenk in dnevničark se določa po kosmati nagradi, ki preostane po znižanju, odrejenem z odločbama M. s. št. 14.311/I in št. 14.313/I-1940, ne pa po kosmati nagradi, ki so bile z njo sprejete na delo v službi države. To zaradi tega, ker tako znižana kosmata nagrada služi tudi za podlago pobiranju javnih dajatev oz. za vplačevanje v podporni sklad pomožnega osebja v službi države.

2. Po pravkar navedenem načelu je postopati tudi v primerih, kjer se imenovanim pogodbenim uradnikom, honorarnim uslužbencem in dnevničarizplačuje nagrada znižana po čl. 8. uredbe št. 37.420/I-35, in to dokler po § 79., t. 10. uredbe o prorač. dvanajstinah za april—julij 1940 ne bo za razliko določen in odobren potreben kredit.

3. Če sta mož in žena oba aktivna uslužbenca, imata pravico vsak zase do izredne osebne doklade po svojem uslužbenem statusu. Okolnost, da se omoženi ženi kot aktivni uslužbenki znižujejo prejemki po čl. 4. uredbe št. 37.500/I-35 oz. pod odločbi M. s. št. 14.311/I in št. 14.513/I-34, sploh ne prihaja v poštev, ker uredba o izredni dokladi M. s. št. 1017/40 ni glede izredne osebne doklade predpisala nobene omejitve, kakor je glede izredne rodbinske doklade to storila v odst. 3., čl. 3.

4. Pogodbenim uradnikom, honorarnim uslužbencem in dnevničarjem pripada izredna osebna doklada tudi za čas, kadar so odsotni zaradi zasebne potrebe brez pravice do nagrade ali kadar zaradi bolezni ne morejo opravljati službe in za ta čas dobivajo podporo od bolniškega sklada (§ 179.

zak. o drž. prom. osebju). To zaradi tega, ker ti nameščenci v opisanih primerih niso izgubili svoje lastnosti, po definiciji v čl. 5. uredbe M. s. št. 1017 iz leta 1940 pa izredna doklada ne tvori sestavnega dela prejemkov, temveč je vezana izključno na službeni status v čl. 1. in 2. uredbe navedenih oseb.

Iz istih razlogov pripada izredna osebna doklada tudi uslužbencem, ki so bili odstranjeni iz službe, in to v loti, ker se ta doklada ne všteta v prejemke, o katerih govori § 237. u. z. in sorodne določbe.

5. Izredna osebna doklada pripada vsem osebam, ki se na delo v službi države sprejemajo kot pog. uradniki, hon. uslužbeni in dnevničarji bodisi po določenih uradniškega zakona bodisi po določenih posebnih zakonov, ne glede na to, ali se jih nagrada izplačuje iz proračunskih ali izvenproračunskih sredstev, ker sta za ocenitev pravice do izredne osebne doklade edino odločilna uslužbeni status in višina mesečne nagade, ne pa tudi način izplačevanja te nagrade.

6. Uredba M. s. št. 1017/40 se ne nanaša na tiste hon. uslužbence, ki so hkrati aktivni drž. uslužbeni, ker jim izredna osebna in rodbinska doklada pripada na tej podlagi, ker so aktivni drž. uslužbeni, dvojnih doklad po uredbi pa ne morejo prejemati.

7. Skladno s pravkar navedenim načelom ne pripada izredna osebna doklada hon. uslužbencem, ki so hkrati aktivni drž. uslužbeni od IV./2. pol. skupine navzgor, ker se pravica do izredne osebne doklade v teh primerih mora ocenjevati po uradniškem kot glavnem statusu, ne pa po statusu hon. uslužbenca kot postranskem službenem razmerju do države.

8. Po definiciji v čl. 6. uredbe M. s. št. 1917/40 se izredna osebna doklada ne vštete v kosmati dohodek moža, po katerem se znižujejo ženini prejemki po predpisih uredb št. 37.500/I-35, 7.550/I-40 in odločb ministrskega sveta št. 14.311/I in 14.313/I-34.

9. Na novo postavljenim dnevničarjem in hon. uslužbencem pripada izredna osebna doklada za mesec, v ka-

terem so vstopili v službo, in to v polnem znesku, kakor je določeno v čl. 1. uredbe M. s. št. 1017/40, to se pravi ne glede na število dni, ki so jih v tistem mesecu prebili v službi. To zaradi tega, ker je za ocenitev pravice

do izredne doklade odločilna edino le okolnost, da je prejemnik bil v mesecu, v katerem je vstopil v službo, v enem izmed statusov, ki so naštetih v čl. 1. uredbe M. s. št. 1017/40, ne pa tudi to, kdaj je v tem mesecu vstopil v službo.

Vštetje dnevničarske službe za pokojnino

Vdova nekega državnega uslužbenca, ki ji je bila odmerjena rodbinska pokojnina po pokojnem možu, bivšem državnem mojstru, je proti odločbi o odmeri pokojnine vložila tožbo na državni svet. Tožiteljica je zahtevala, da se sporna odločba vojnega ministrstva razveljavi, ker jej ministrstvo ni vštelo v službeno dobo pokojnega moža tudi tistih let, ki jih je pokojnik odslužil kot dnevničar v istem državnem podjetju.

Tožbo je državni svet zavrnil kot v zakonu neutemeljeno, svojo razsodbo pa je utemeljil takole:

»Tožba je neumestna iz razlogov, ki so navedeni v izpodbijani odločbi: namreč po določitvi prvega odstavka, 3. točka § 270. uradniškega zakona iz leta 1931. se državnim civilnim uslužbencem, ki so to bili že pred 1. septembrom 1923, pa so bili upokojeni po uveljavljanju tega zakona in izpolnjujejo pogoje za pridobitev pravice do osebne pokojnine iz § 113. u. z., računata od časa, odsluženega pred 1. septembrom 1923 za odmero količine pokojnine, razen časa iz § 116. u. z. tudi še čas, odslužen po dovršenem 18. letu starosti v lastnosti stalnega dnevničarja (dnevničarja, pisarniškega pomočnika ali dnevničarja za mesečno plačo), če se je izvršil prehod v zvanje, ki po tem zakonu daje pravico do pokojnine, najdalje v roku 6 mesecev. Po tem zakonskem predpisu torej pride vračunanje stalne dnevničarske službe za pokojnino v poštev pri tistih uslužbencih, ki so bili pred 1. septembrom 1923 civilni drž. uslužbenci. Za

take uslužbenice se smatrajo po § 6. ur. zakona iz leta 1931.: uradniki, uradniški pripravniki, zvaniki in služitelji. Ker je pa zakon (1. odst., t. 3., § 270. ur. zak.) glede dobivanja uslužbenskega zvanja izrecno postavil omejitve — do 1. septembra 1923 — pomeni to, da se navedeni predpis ne more uporabiti pri uslužbencih, ki so to postali po tem dnevu. To velja pa tudi za moža tožiteljice, pokojnega F., ker je dobil uslužbenko zvanje — postavljen je bil za državnega mojstra z letno plačo — šele z odločbo št. . . . z dne 11. decembra 1923. (Skladno z odločbo splošne seje državnega sveta z dne 8. aprila 1936, št. 10.053/36, o razumevanju prvega odstavka t. 3. § 270. u. z.)

Oziraje se na povedano, ni bilo osnove da bi se tožiteljici za rodbinsko pokojnino vračunalo službovanje pokojnega F. v lastnosti dnevničarja pred 11. decembrom 1923, tako da je odločitev izpodbijane odločbe o tem utemeljena v zakonu.

Neumestno je sklicevanje tožbe na okolnost, da je bila ta sporna služba pokojnemu F. priznana že z odločbo z dne 30. aprila 1924 po predpisih uradniškega zakona iz leta 1923. To, zato, ker so te določbe prenehale veljati z dnem uveljavljanja uradniškega zakona iz leta 1931. po § 270. istega zakona. Za rodbinsko pokojnino se more imenovani priznati po § 248. urad. zakona iz leta 1931. samo tisti čas in na tak način, kakor se priznava s tem zakonom, kar pa glede sporne službe ne velja.

Iz teh razlogov se tožba zavrača.«

Banski svet in mi

Na obravnavi o poročilu upravnega oddelka banske uprave so na zadnjem zasedanju posamezni člani banskega sveta spregovorili tudi o uradništvu in njegovih prejemkih, oziraje se na zadevne izjave g. bana, ki jih objavljamo drugje.

Tako je član banskega sveta, g. dr. Beno Sabothy — po »Slovcu« — dejal med drugim: »Ne pretiram, če rečem, da gleda z največjo negotovostjo v prihodnost uradniški stan, ki mu v sedanjih časih moramo posvetiti posebno pozornost. Uradniki so danes sproletarizirani. Tudi uradniki morajo sicer nositi žrtve sedanjega časa, toda te žrtve ne smejo obremenjevati samo enega stanu, temveč morajo biti porazdeljene na vse stanove. Zato moramo pomagati uradništvu, ki je stebber države.«

Član g. Marko Novak se je vpraševal: »Ali so plače zlasti nižjih držav-

nih in tudi nekaterih zasebnih uradnikov sploh še plače? Zato predlagam bankskemu svetu, naj sprejme posebno resolucijo za zvišanje uradniških plač.«

Član g. Josip Likar je podčrtal potrebo, »da se urede plače državnemu in samoupravnemu uradništvu, in je posebej pokazal na skrajno nizke plače slovenskih duhovnikov. Tako vaški župniki ponekod prejema nekaj nad 700 din plače na mesec, pri tem pa imajo fakultetsko izobrazbo.«

Ljubljanski župan g. dr. Jure Adlešič je orisal važnost in nujnost ureditve plač vseh javnih nameščencev. »Žrtve te podražitve so največ prav nižji državni in samoupravni uslužbenci in je zato med njimi revščina najhujša. Najrazličnejše kategorije delavstva so dobile od začetka draginje že dvakrat ali trikrat zvišanje mezd. Le javni nameščenci so dobili malenkosten dodatek in se čutijo zelo zapo-

stavljene. Po pravici se vprašujejo, ali bodo sami morali nositi posledice draginje kljub temu, da so hrbtnica vsega državnega življenja in da na njih sloni red v državi. To vprašanje je treba rešiti radikalno, vzporedno z vrednostjo dinarja. Čas zahteva, da se draginja zaustavi in plače uredi. Bavovina tega seveda ne more sama urediti, pač pa država. Zato bo predlagal

posebno resolucijo o ureditvi plač javnim nameščencem, kjer bo poudarjena želja, naj se upoštevajo družine in naj se prejemki urede trajno za ves čas izrednih razmer.«

Član ban. sveta g. Ferdinand Hartner se je glede predlogov za povišanje plač javnim nameščencem pridružil drugim članom, ki so se zavzeli za pravično ureditev tega vprašanja.

Delo našega Osrednjega odbora

Minister za prehrano, dr. Milan Protić, je dne 20. februarja sprejel zastopnike beograjskega Osrednjega (centralnega) odbora organizacij drž. uslužbencev.

Razpravljalo se je o gmotnem vprašanju aktivnih in upokojenih drž. uslužbencev, kakor tudi o vseh možnostih za olajšanje njihovega položaja, preskrbe z živili, organiziranja samopomoči in ustanovitvi aprovizacije za vse drž. uslužbenice, o praktičnem izkoriščanju dotacije, o sodelovanju naših organizacij v vseh odborih, v katerih se razpravlja o vprašanju preskrbe in prehrane ter o vprašanju pobijanja špekulacije in draginje itd.

Minister je zelo ljubeznivo poslušal naše zastopnike in jim nato pojasnil svoje mišljenje in tudi predlagal, kako bi se vse to čim bolj izvedlo, da bi bilo v korist vsem drž. uslužbencem. Obljubil je vso podporo in nadaljnje sodelovanje za izboljšanje našega gospodarskega in gmotnomoralnega položaja.

V zvezi s tem bo Osrednji odbor izdelal svoje predloge in jih poslal na pristojna mesta.

Zastarevanje terjatev do države

Po določilih iz zakona o državnem računovodstvu iz leta 1922., ki še vedno velja, zastarevanje v splošnem, kolikor ni s posebnimi zakoni drugače določeno, vse terjatve do države v petih letih od dne, ko je bilo otvoreno računsko leto, pa se niso izplačale pred koncem računskega leta, ki mu pripadajo, ker ni bilo mogoče odrediti izplačila.

Besedilo čl. 81. navedenega zakona je deloma nejasno oz. tako, da ga je mogoče tolmačiti na različne načine, zlasti glede tega, kako je računati ta petletni rok za zastaranje. V tem pogledu vlada pri nekaterih upravnih oblastvih precejšnja nejasnost, tako da je hvalevredno, da je v nekem konkretnem primeru nedavno odločilo finančno ministrstvo, kako je računati ta rok.

Nekemu upokojencu je bila na njegovo prošnjo naknadno priznana pravica do višje osebne doklade in sicer za pet let nazaj. Ker upokojenec s to prvostopno upravno odločbo ni bil zadovoljen, je vložil pritožbo na

fin. ministrstvo, ki mu je deloma ugodilo in odločbo nižje instance spremeniло. Utemeljilo je pa svojo odločbo takole:

»Po čl. 81. 1. odstavek zakona o drž. računovodstvu vse terjatve do države, ki niso bile pred koncem računskega leta, ki mu pripadajo, izplačane zato, ker niso mogle biti odrejene za izplačilo, zastarajo v petih letih od dne, ko je bilo računsko leto otvoreno.

V konkretnem primeru je pritožnik predložil zahtevo za izplačilo razlike na osebni dokladi dne 26. oktobra 1938 in računski od tedaj, ko je bila prošnja vložena, pet let nazaj, so njegove zahteve zastarele. Ker pa konec tega petletnega roka pade v računsko leto 1933/34 (računsko leto traja od 1. aprila vsakega leta do konca julija prihodnjega leta), ki je bilo otvoreno 1. aprila 1933, zato po tem zahteva po razliki za proračunsko leto 1933/34, t. j. od 1. aprila in nazaj, ni zastarela, medtem ko je zahteva za čas pred 1. aprilom 1933 zastarela.

M. Zamacois:

Slavni mož

S spretnim zavojem po sveže nasutem pesku se je razkošni avto slovitega Angleškega hotela ustavil pred edinstvenim dvorcem v Ermenaz-le-Montu, majhnem, toda slovitem kopališču, znanem zaradi uspešnosti svojih kopeli za zdravljenje boleznih vranice. Šest potnikov, ki so prispeli s kolodvora, je izstopilo iz vozila, kjer so jih sprejeli dostojanstven poslovodja, prizadeven vratar in trop nosačev, ki so se polastili prtljage.

Maxime Finot je kot poslednji z očmi preletel vprašujoče poglede brezdelnih kopaliških gostov, sedečih v naslanjačih in po klopih vzdolž ogromnega poslopja, ki jim je prihod novih gostov predstavljal poglavito zabavo vsega dne.

Tudi on je prišel na vrsto in začel koristen in težaven razgovor s spoštljivim poslovodjem, je dal, da so mu vsilili sobo št. 47 in, ko je čakal, da se vrne dvigalo, ki je odneslo v višino potnike, ga je posil vratar, naj izpolni tiskano prijavnico z običajnimi osebnimi podatki in svrhu potovanja.

Maxime Finot je napisal kakor treba: Maxime Finot. Nato je vpisal starost, ki ni bila docela točna, navedel v podrobnem, da se je rodil v Parizu, kjer tudi prebiva in od koder prihaja. Ko je opazil besedo »poklic«, je že hotel vpisati čisto preprosto »trgovski zastopnik«, ko je slučajno z

očmi ošinil zadnji prijavi listek, ki je obležal na pisalni mizi in bral: »marquis Adhémard de La Force — Rochefort, konjeniški poročnik, veleposestnik.«

Kdo bi le verjel? Maxime Finot, ponavadi tako preprost, tako ponižen, je začutil, kako se ga po nepotrebnem polašča občutek sramu, da bi po vseh teh visoko donečih plemiških naslovih izdal svoj preprosti poklic... začutil je, da ga vratar opazuje, in vpisal besedo »rentnik«, kar se mu je zdelo znatno mileje.

Nato ga je dvigalo brez šuma naglo dvignilo navzgor do sobe št. 47.

Tedajci je pristopil k vratarjevi pisarni eden hotelskih gostov in povprašal po osebnih podatkih novodošlih:

»Poslednji, tale s črnimi lasmi, pravite, da se piše Maxime Finot?... Toda, saj živi neki zelo znan komistonist s tem imenom... Nekoč sem videl v nekem dnevniku njegovo sliko in prav zdi se mi, da bo on. Pač, črni lasje, košate obrvi... Saj res, kaj pa je vpisal kot poklic?... Rentnik?... Presneto, je že pravil! Boji se, da bi ga nadlegovali, če ga spoznajo. Napisal je, kar mu je pač v misel prišlo in odložil svoja odlikovanja. Prav gotovo je to on... Dajte no, potrudite se, da izvemo kaj natančnejšega...«

Trgovski potnik, ki je kmalu prišel iz svoje sobe, je opazil, kako se mu vratar zvito smehlja:

»Gospod lahko stori kar hoče,« je dejal s skrivnostnim izrazom, »jaz že vem...«

Vem, da je gospod sam Maxime Finot, veliki glasbenik; spoznal sem ga po časopisih.«

Zastopnik je seveda poznal to slučajno enakost imen, ki je povročila, da ga je že marsikdo vprašal: »Ste vi sloviti glasbenik?« In spet enkrat bi bil mogel stvari pojasniti. Toda pred neviljivim izrazom spoštovanja, ki se je bralo vratarju na obrazu, spričo njegove pripravljenosti, da podvoji spoštljivost in uslužnost, je neznanega Maxima Finota prevzel trenutek malodušnosti, ki v hudih okoliščinah odloči življenje za zmerom.

Spregovoril ni niti besedice, toda kretnja, s katero je položil kazalec na ustnice, ki jih je napel v sobo, kar pomeni »pst!«, vse to je zadostovalo namesto jasnega priznanja. Tako je, komaj je odšel, vratar potrdil gostu, ki ga je pravkar izpraševal: »On je! Prav res, to je glasbenik Maxime Finot.«

In skrivnost se je širila od naslanjača do klopi in od klopi do naslanjača: »Maxime Finot, veliki skladatelj je v hotelu!«

»Kakšen talent pa je to... kaj je že prav za prav skomponiral?«

»Ampak, saj vendar veste, zbirka napovov: »Čustveno osipanje listja«, koncertne skladbe, spevoigra: Casanovina hči.«

»Torej slavnega moža imamo med seboj!«

»To bo zanimivo opazovati ga!«

Zvečer v jedilnici je nazovi-glasbenik, ko je v smokingu sédel za mizo, ki je bila

bogato s cvetjem okrašena, brzo opazil, da je cilj občudovanja. Gostje, ki so večerjali, so stikali glave in očitno govorili o njem. Lornjete so se blesketale, obrnjene vanj. V očeh mladih deklet je bilo opaziti simpatijo, ki se je v očeh nekaterih žensk spreminjala skoraj v nekaj več. Stara, hudo našminkana dama se je neopazno nasmehnila, ko sta se srečala s pogledom. Sramežljivo povsila veke in nato samogibno nakazala z roko igro na klavir... nekaj melodičnih taktov slovitega Maxima Finota... Tedajci je tega Maxima Finota preletela slutnja vseh zapletljajev, ki bodo nastali kot posledek slabotnosti ene sekunde. Gora sitnosti bo dosledno in neizbežno kakor plaz polagoma zagrmela nizdol, še preden mine teh ena in dvajset dni iz te prve njegove laži... toda kaj naj stori? Popravek bi bil smešen. Naj se preseli v drug hotel? Vsi so bili prenapolnjeni. Naj odide? Pač, toda kaj bo z njegovo vranico, ki naj jo čudežna voda popravi?

Ni mu preostalo nič drugega, kakor vdati se in ostati slavni mož, toda slavni mož, ki želi ostati v zatišju, ki želi, da ga pozabijo in da ostane popolnoma nepoznan. Poskusil je igrati to še zmerom zavdanja vredno vlogo, toda računal je brez radovednosti, nadležnosti, vsiljivosti.

V dvoranah, v hotelski veži, na terasi, povsod je predstavljal predmet stoterih ljubeznivih poskusov, približati se mu. Mlade zardevajoče deklice so jecljale opravičila, ko so mu prinašale albume v podpis.

Po tem je torej postopek direktive nepravilen, ko je pritožniku priznalo upravičenost zahteve šele od 1. aprila 1934 dalje, ne pa že od 1. aprila 1933.

Neumestna je tudi tožiteljeva trditev, da se v konkretnem primeru ne more uporabiti prvi odstavek čl. 81. zak. o drž. rač. zato, ker se je tožitelju izplačevala manjša doklada zaradi napake oz. opustitve oblasti, torej ne zaradi malomarnosti in nedelavnosti

oblastva. Nasprotno gre tod za malomarnost tožitelja samega, ki je šele 26. oktobra 1938 predložil prošnjo oblasti za izplačilo razlike, tako da tod ni mogoče uporabiti drugega odstavka čl. 81., temveč prvi odstavek člena 81. zak. o drž. rač.

Zato je fin. ministrstvo pritožbi toliko ugodilo, da je upokojencu priznalo pravico do razlike na dokladi za dobo od 1. aprila 1933 in naprej, za čas pred 1. aprilom 1933 mu je pa zaradi zastaranja ni priznalo.

Vestnik

Zastoj in povsem neobvezno pošiljanje tudi to številko še nekaterim tovarišem na ogled, ki še nimajo našega lista. Prosim jih, da list obdržijo in nam nakažejo naročnino zanj. Kdor pa lista ne bi nameraval naročiti, naj ga vrne upravi, da si bomo na jasnem. Upamo, da se bo število naročnikov pomnožilo, saj nam je prav zdaj skupno in neodvisno stanovsko glasilo potrebnejše kakor kdaj koli.

Spet nov grob. Dne 20. februarja t. l. je nenadoma preminul glavni arhivar ljubljanske policije, Anton Jurca. Pokojnika je v najlepši moški dobi sredi dela, prav v uradu dohitela nagla smrt, zadela ga je kap. Blagi pokojnik je bil po rodu iz Postojne, kjer se je rodil l. 1884. Služil je sprva v Trstu, od l. 1920. pa v Ljubljani, kjer je kmalu zaslovel kot pravi vzor vestnega uradnika in zvestega tovariša. Znal je pa s službeno vneto in resnostjo združevati tudi danes že ponekod prav redko taktost in vljudnost, tako da so ga mnogostevilni ljubljanci, ki so imeli na policijski upravi posla pri oddelku za potne liste, spoznali kot vselej ustrežljivega in uslužnega uradnika. Vrlega pokojnika je odlikoval kristalno čist in plemenit značaj, tako da je bil splošno priljubljen. Ne le ožji stanovski tovariši, temveč tudi široki krog prijateljev in znancev ga bo hudo pogrešal, ker se je vselej živahno zanimal za vsa naša stanovska vprašanja in tudi sam aktivno sodeloval v raznih društvih. Tudi »Naš glas« je izgubil s pokojnim Antonom Jurco starega, resničnega prijatelja, saj je bil že od začetka izhajanja lista njegov zvest naročnik. Naj bo zavednemu narodnjaku in plemenitemu človeku zemlja lahka!

Častno priznanje uradništvu. Na sklepni seji banskega sveta dne 22. februarja je ob koncu svojega govora dejal ban g. Marko Natlačen tudi tole: »Slišal ste poročila, ki so jih podali načelniki oddelkov in šefi samostojnih odskov banske uprave. Sami ste se gotovo prepričali, s kakšno skrbnostjo in vestnostjo so bila ta poročila sestavljena in kako jih preveva stremeljenje, da se narodu čim bolj pomaga in za splošen napredek čim več stori. Zaradi tega mislim, da govorim vsem vam, gg. člani banskega sveta, od srca, ako mi izrečem s tega mesta za delo, ki ga je naše uradništvo izvršilo in mu gre v veliki meri zahvala, da je tudi to naše zasedanje minulo tako lepo in uspešno, zahvalo in priznanje.«

Za nov uradniški zakon. Iz Beograda poročajo, da je bila tam že sestavljena komisija, ki ima nalog, da izdela načrt novega uradniškega zakona. V komisiji so gg.: načelnik splošnega oddelka fin. ministrstva Rastko Dragič, načelnik pravosodnega ministrstva Pelivanovič, drž. svetnik dr. Petar

Zenske vseh letnikov so ga ogovarjale po očitnem obotavljanju. Glumile so zmedenost in mu pripovedovale o glasbi, kar je seveda hudo spravljalo v zadrego trgovskega zastopnika, ki se je razumel na glasbo približno toliko kakor zajec na boben... Iz zadrege si je pomagala s tem, da je kratko in malo izjavila, da je prišel v Ermenaz, da pozabi vse, kar se kakor koli tiče njegove umetnosti. Navzlic temu ni mogel odreči, da ne bi maral jemati s seboj v sobo šope albumov... Prav v vse brez razlike je vpisal s težavo skovane verze, ki so ga rešili vsaj pred glasbenim avtogramom, ki se ga je najbolj bal.

Nekega večera mu je znana pevka priredila presenečenje — uspeh male zarote — in zapela tri njegove najbolj znane melodije. Naslonjen v naslanjač je ves omamljen od samih »dragi mojster« moral poslušati, odobravati, dajati znak za ploskanje, med tem ko so se poslušalke skoraj onesveščale in umirale od občudovanja.

Zadnji polom se je dogodil dva dni pred njegovim odhodom. Damsko odposlanstvo je prišlo s svečano prošnjo, naj privoli k sodelovanju pri dobrodelni prireditvi v korist okoliškim revežem. Igral naj bi sam svojo slovitost »Fugo v e-molu« in svojo nič manj znameniti »Allegro scherzando«...

Ves preplašen je ugovarjal, da je popolnoma nepripravljen, da so mu členki že popolnoma otrpili, navajal svojo ogroženo vranico, nemogočo klavirsko razvalino; toda obsule so ga z vnetimi prošnjami, z

Miličević, glavni tajnik drž. sveta Bogdan Majstorovič in član glavne kontrole dr. K. Šmid, naš slovenski rojak in bivši načelnik carinskega oddelka v fin. ministrstvu. Komisija je že začela delovati in vsi državni uslužbenci in upokojenci upravičeno upajo, da bo novi uradniški zakon zanje ugodnejši in svobodnejši. Mnoge ozkosrčne dolečbe in očitne napake, ki jih vsebuje sedanji uradniški zakon, upamo, da se ne bodo vtihotapile tudi v novi zakon.

Iz našega strokovnega tiska. Po daljšem odmoru je spet začel v Mariboru izhajati »Ujedinjeni železničar«, neodvisno glasilo železničarjev, upokojencev in transportnega osebja. Prva številka je izšla dne 1. februarja t. l., izhajal pa bo list dvakrat na mesec. Letos je stopil list, ki je izhajal prej več let v Ljubljani, že v 16. letnik. Naročnina znaša na leto 48 din.

Prevedba upokojenih vojaških uradnikov. V ljubljanskem Službenem listu dne 22. februarja je objavljena uredba o avtentičnem tolmačenju l. odst. čl. 6. uredbi M. s. št. 319 z dne 18. marca 1940. Po tem avtentičnem tolmačenju je določila navedene uredbe razumeti tako, da se prevedejo na prejemke po zakonu o ustrojstvu vojske in mornarice iz leta 1931. samó prej upokojeni častniki oz. njihove družine, ne veljajo pa te določbe tudi za vojaške uradnike. Kdor je torej bil upokojen ali je umrl kot vojaški uradnik, se mu pokojnina ne prevede na prejemke po zakonu iz leta 1931. To velja tudi za njih družine. Vendar se že pravno močne odločbe o prevedbi s tem avtentičnim tolmačenjem ne spremenijo.

Postavitev novih učiteljev. Konec minulega šolskega leta je bilo že 1600 učiteljskih mest nezasedenih v vsej državi. Zato je prosvetno ministrstvo odločilo, da se izdajo ukrepi s katerimi bi se zasedla ta izpraznjena službena mesta. Izdalo je predvsem uredbu o začasnem dodeljevanju učiteljev šolam, kjer jih ni, in uredbu o skrajšanju zadnjega šolskega leta učiteljskih kandidatov. Ta uredba je povzročila, da je zaenkrat že 400 novih učiteljev na razpolago, konec junija bo pa še novih 500 kandidatov dovršilo nauke. Za enkrat je prosvetno ministrstvo postavilo 260 novih učiteljev, ki so vsi dodeljeni podeželskim šolam. Do konca februarja je določeno še 100 drugih abiturientov za službo. Tako se bodo postopoma dodelile potrebne učiteljske moči vsem šolam, ki so zdaj še brez njih.

Nova določitev proračunske dobe. Že zadnjič smo poročali, da pripravlja vlada nov zakon o drž. računovodstvu. Osnutek novega zakona je baje že izdelan in bo menda prav kmalu uveljavljen. Po tem novem zakonu se bo računalo državno proračunsko leto od 1. januarja do konca decembra vsakega leta, tako da bo poslej pro-

nežnostjo, skoraj da niso pokleknile predenj... skratka, moral je obljubiti.

Ko se je vrnil v sobo, se je vprašal, kaj naj stori. Saj vendar ni mogel s samim desnim kazalcem igrati »Poslušam kovača...«, drugega pa ni znal.

Vse po vrsti mu je prihajalo na misel: da bi se naredil bolnega in legel, da bi si izvinil zapestje, da bi se uredal v prst z britvijo, da bi ponoči šel in nepopravljivo pokvaril klavir... Končno se je ustavil pri tem najlažjem sredstvu: nepričakovano, skrajno nujna brzojavka, ki ga kliče brez odlašanja v Pariz.

Drugi dan ob navadni uri za odhod, se je pojavil v potovalni obleki in nujnost mu je dala vso potrebno hinavščino in izposojen značaj čudovitega igralca. Sledila je splošna potrtost, splošno jadikovanje. Iztrgal se je in skočil v avto.

Ko je voz odpeljal, je skočil iz avtomobila, ki se je pravkar ustavil pred hotelom, neki potnik in je povprašal, čemu ta dirindaj.

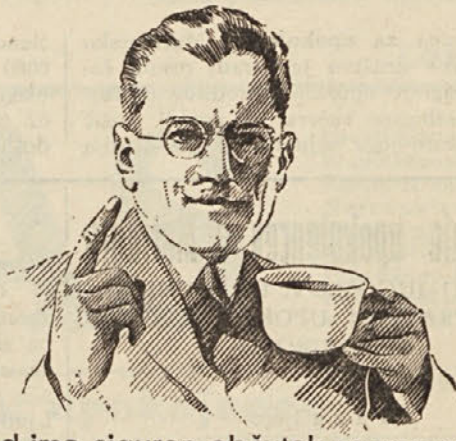
»Gospod Maxime Finot, slavni skladatelj, odhaja,« mu je odgovoril poslovodja.

»Tale?« je dejal prišlec, »ta ni bil nikoli Maxime Finot! Mislim, da ga poznam, saj je moj bratranec! Tale, to je šaljivec, ki vas je potegnil vse skupaj!«

Ogorčeni kriki so se začeli, pesti so se dvigale za prevarantom, ki se je že oddaljaval tam doli in ki je nič hudega sluteč še naprej — brez prestanka smehljaje se — odzdravil in divje mahal z robcem skozi okno.

računsko leto enako kalendarstvu. To zahtevo so stavljali razni gospodarski krogi iz čisto poslovnih razlogov že dolga leta, ker bi se s tem olajšalo poslovanje vsem, ki imajo poslovne zveze z državo kot dobavitelji ali sicer. Sliši se, da bo naš prihodnji državni proračun izdelan samo za 9 mesecev, t. j. od 1. aprila do konca leta, nakar bo uveljavljen nov proračun po pravkar opisanih načelih, ki bo veljal do 31. decembra prihodnjega leta.

Učiteljske uniforme. O vprašanju, ali naj ljudskošolski učitelji dobe službene uniforme ali ne, so objavili pred kratkim beograjski listi več sestavkov. Nekateri pisci so se zavzemali za obvezno uniformiranje učitelstva, drugi so pa energično odklanjali že samo misel o uniformiranju. Zdi se, da so vsi taki smešni načrti o učiteljskih uniformah, če so sploh kdaj obstajali, o čemer močno dvomimo, dokončno pokojani, ker za uniforme učiteljem gotovo ni prav nobenega razloga.

Narod ima siguren občutek za vse ono, kar je zdravilno. Ni le slučajno, da se ravno pri nas popije toliko bele kave. Naše gospodinjne jo vedò mojstrsko pripraviti. Naravno, s »Kolinsko« to vedno dobro uspe.

IZREDNO IZDATNA
KVALITETNA KIKORJA

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

kreditna zadruga državnih uslužbencev z o. j. v Ljubljani

javlja, da bo

v ponedeljek, dne 17. marca 1941, ob 19. uri v njenih poslovnih prostorih v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9

66. redna letna skupščina

s temle zborovalnim redom:

- Konstituiranje skupščine.
- Poročilo upravnega odbora o delovanju zadruge v letu 1940 in o sklepem računu za leto 1940 s predlogom o razdelitvi poslovnega prebitka.
- Čitanje poročila o izvršeni reviziji zadruge in o tem, kaj je sklenila nadzorna zveza, ter čitanje poročila upravnega odbora zadruge o tem, kaj je ukrenil na zahteve revizije.
- Predlogi, kako se bo ugodilo zahtevam Zveze, katerih izvršitev sodi v področje skupščine.
- Poročilo nadzornega odbora o delovanju zadruge v letu 1940, o predlogu za razdelitev poslovnega prebitka in o tem, kaj je ukrenil na zahteve revizije ter predlog o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru.
- Razpravljanje in sklepanje
 - o sprejetju poročila upravnega odbora,
 - o sprejetju poročila nadzorstvenega odbora,
 - o odobritvi sklepov računov,
 - o predlogu za razdelitev poslovnega prebitka,
 - o razrešnici upravnemu in nadzorstvenemu odboru.
- Pooblastilo upravnemu odboru in določitev
 - najvišje vsote, do katere se zadruga lahko zadolži,
 - najvišje vsote, ki jo zadruga lahko sprejme kot vlogo od posameznega vlagatelja in skupno,
 - najvišje obrestne mere za vezane in nevezane hranilne vloge,
 - najvišje vsote, ki se lahko dovoli posameznemu zadrugu kot posojilo.
- Predlogi in pritožbe zadrugužnikov.
- Sklepanje o pritožbah črtanih zadrugužnikov.
- Volitev članov upravnega in nadzornega odbora ter namestnikov na prosta odbor-niška mesta.
- Slučajnosti.

Ako bi skupščina ob 19. uri ne bila sklepna, bo pol ure pozneje v istih prostorih za rešitev istega zborovalnega reda nova skupščina, ki bo sklepala veljavno ne glede na število prisotnih zadrugužnikov.

Sklepni račun je na vpogled med uradnimi urami v zadrugužni poslovalnici, Gajeva ulica 9.

Ljubljana dne 26. februarja 1941.

Za upravni odbor:

Reisner Josip s. r.,
t. č. predsednik.

Markič Viktor s. r.,
t. č. tajnik.

Upokojenec

Zborovanje upokojencev v Mariboru. Za dan 9. marca sklicuje Društvo jugoslov. državnih in samoupravnih upokojencev v Mariboru svoj redni občni zbor. Zborovanje bo v Narodnem domu in se začne ob 9. uri. Na dnevnem redu je razen običajnih poročil in drugih sklepanj tudi volitev društvenega predsednika, II. podpredsednika in 4 namestnikov odbornikov. Zunanji člani se občnega zbora lahko udeležijo po zaupnikih.

Nekaj o našem pokojninskem skladu. Iz sklepnega računa uradn. pokojninskega sklada, ki ga upravlja Državna hipotekarna banka, za leto 1940. je videti, da je naš sklad končal minulo poslovno leto s primanjkljajem. Dohodki sklada so namreč znašali okroglo 1652 milijona din, medtem ko so skupni izdatki sklada znašali 1659 milijona din. Izmed dohodkov so redni mesečni prispevki uslužbencev prinesli 1124 mil. din, razlika med prejemki prvega mesca po napredovanju 13.6 mil. din, kazni 126 mil. din, obresti pa 1986 mil. din. Za rodbinske pokojnine je pa sklad izplačal 1642, drugi izdatki so pa dosegli 17 mil. din. Primanjkljaj je znašal torej lani 700.000 din. Glavnica sklada znaša zdaj 4947 mil. din. — K tej statistiki se še povrnemo, dodajamo pa to, kar smo napisali že pred mnogimi leti, da je namreč podlaga vsega našega sestava rodbinskih pokojnin pomanjkljivo izračunana in nerealna. Prej ali

slej — bojimo se, da že kmalu — bo treba vse vprašanje rodbinskih pokojnin urediti popolnoma na novi podlagi. Zlasti se bojimo, da bo treba seči po neprijetnih ukrepih; ali znižati pokojnine ali pa zvišati prispevke. Oboje bo enako hudo zadelo nas oziroma naše družine. Vprašanje rodbinskih pokojnin je navzlic svoji izredni važnosti nerešeno in ga bo treba v najkrajšem času pravično urediti, namreč tako, da bo država sama krila primanjkljaj uradn. pokojninskega sklada iz splošnih proračunskih sredstev.

Iz mariborske upokojenske organizacije. Konec leta 1940. je mariborsko Društvo drž. in samouprav. upokojencev imelo 1973 rednih članov. Društveni podporni sklad je pa štel 882 članov. Skupno je v letu 1940. izplačalo društvo iz tega sklada 32.000 din posmrtnin. Od leta 1936., ko je sklad pričel poslovati, je bilo doslej izplačanih vsega skupaj že 113.700 din. — Konec minulega leta je imelo društvo vsega skupaj nad 52.000 din premoženja, od tega je last podpornega sklada znesek 24.17325 din, ostanek je pa prava društvena lastnina. V minulem letu se je to premoženje zvišalo za 356879 din.

Obleke kemično čisti, barva, plisira
in lika tovarna J. O. S. R. E. I. C. H.

Božičnica za upokojence, Mariborsko upokojensko društvo je zaradi resnih časov in draginje opustilo prireditve običajnega družabnega večera za minuli božič in je namesto tega najpotrebnejšim svojim

članom za božičnico razdelilo za več kakor 6000 din podpor v gotovini, več zavojev blaga za perilo itd. Društvo je obdarovalo 62 članov, katerim je ta podpora dobrodošla.

siala vsem upokojencem, upokojenim po zakonu o žand. pok. skladu, ki se jim je doslej neupravičeno odtegovalo za ta sklad. Kdor naših članov si o vsebini tega obvestila ne bo na jasnem, naj se obrne na društvo. Tu lahko omenimo samo toliko, da bodo vdove tistih upokojencev, ki v ta sklad ne plačujejo oz. ne bodo plačevali, pri nepopolni službeni dobi dobivale tako malenkostno nižjo temeljno pokojnino, da se — po današnjih predpisih — skoraj ne izplača, da bi za dovolitev takih doplačil prosili. Toliko k tej točki, da bodo naši

člani vedeli, od kod to obvestilo, ki so ga prejeli vsi naravnost od fin. direkcije.

V prih. številki »Našega glasa« objavimo izčrpano pojasnilo o spomenici splitskega upokojenskega društva, ki v njem složno sodelujejo tudi naši dalmatinski tovariši orožniški upokojenci. Ta spomenica obravnava vprašanje o neutemeljeni različnosti osebnih doklad, ker so bile nekaterim našim tovarišem priznane zvaničniske, drugim pa služiteljske doklade. O tem prihodnjic več!

Zhorovanje upokojencev v Mariboru

DRUŠTVO JUGOSLOV. DRŽAVNIH IN SAMOUPRAVNIH UPOKOJENCEV (K) V MARIBORU

Vlož. št. 30/41

Razglas

Na podlagi določb čl. 15. društvenih pravil, sklicujemo redni občni zbor društva, ki bo v nedeljo, dne 9. marca 1941, ob 9. uri v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru s sledečim dnevnim redom:

1. Konstituiranje občnega zbora.
2. Poročilo načelnstva: a) društvenega predsednika; b) tajnika; c) poverjenikov; d) blagajnika o rač. zaključku za l. 1940.
3. Poročilo pregledovalcev računov.
4. Sklepanje o razrešnici.
5. Določilo društvene članarine.
6. Določilo prispevkov za podporni sklad in višino podpor v letu 1941.
7. Sklepanje o predlogih in pritožbah članov. (Predloge, o katerih naj se sklepa, je treba prijaviti odboru pisмено najmanj osem dni pred občnim zborom.)
8. Dopolnilne volitve: a) društvenega predsednika; b) II. podpredsednika; c) štirih namestnikov odbornikov za funkcijsko dobo 1941/42.
9. Slučajnosti.

Opomba: Ob nezadostni udeležbi bo pol ure pozneje drug občni zbor z istim dnevnim redom, ki bo sklepčen brez ozira na število udeležencev.

Maribor dne 20. februarja 1941.

Tajnik: Posl. podpredsednik:
Ivan Koudelka s. r., Matevž Vrtnjak s. r.,
okr. tajnik v p. viš. pošt. svetnik v p.

Zadružne vesti

Članom Hranilnega in posojilnega konzorcija! Ta naša najstarejša agilna kreditna zadruga ima v ponedeljek, dne 17. marca, svoj redni občni zbor, ki bo v poslovnih prostorih zadruge v Gajevi ulici 9 v Ljubljani. Zborovanje se začne ob 7. uri zvečer. Člani vljudno vabljeni!

Opozorilo. Naša ljubljanska Nabavljalna zadruga na Vodnikovem trgu objavlja članom, da bo odslej mlela sama koruzo v moko in zdrob. Ker se pa koruzna moka naglo pokvari, bo zadruga isto delila članom dvakrat na mesec in sicer, ko prejme svežo moko iz mlina. Zato naj naročajo člani ob mesečnem naročilu vso količino za en mesec, dobili jo pa bodo v dveh obrokih. Navzlic temu naj se moka hrani na suhem in hladnem prostoru, če mogoče razprostira. — Uprava.

Kreditna zadruga drž. uslužbencev v Celju ima v nedeljo, dne 3. marca, svoj redni letni občni zbor. Zborovanje bo v mali dvorani Narodnega doma v Celju. — To posnemamo iz časopisja.

Krožek zadrugar v Ljubljani. Dne 12. marca bo v dvorani glasbenega društva »Sloge« v Ljubljani, Pražakova ulica, predavala na članskem sestanku Krožka zadrugar ga. Angela Vode o predmetu: »Vzgojimo narod poštenjakov!« Predavanje se začne ob 8. uri zvečer.

Zadružno predavanje. V sredo, dne 5. marca, bo v Studencih pri Mariboru drugo zadružno predavanje. Predaval bo g. Ciril Hočevar o predmetu: Ali je mogoč nov družaben red na zadružni podlagi? Predavanje bo v studenški ljudski šoli in se začne ob sedmi uri zvečer.

Vestnik

Društva žandarmerijskih upokojencev za Jugoslavijo s sedežem v Ljubljani.

I. Iz zadnjega poročila na tem mestu in iz naše zadnje okrožnice so člani mogli posneti, kaj smo vse do sedaj ukrenili v borbi za izboljšanje položaja. Gre še danes predvsem za tiste orožniške upokojence, ki prejema draginjske doklade po svojstvenem ključu, ki ga ni deležna nobena druga skupina upokojencev.

Kdor je bral predzadnje spomenico akcijskega odbora drž. uslužbencev in upokojencev, je opazil, da je bila v njej omenjena odprava krivične razlike, ki obstaja med omenjeno našo skupino in nam sorodno stroko. Minuli mesec smo predložili spomenico min. predsedniku in v njej spet s točnimi številkami dokazali, da je naš upokojenec za 100 % zapostavljen samo s tem, ker že nad 10 let ne prejema niti tega, kar mu zakon priznava, medtem ko v sorodni stroki te zapostavljenosti ni. To bomo ponavljali tako dolgo, dokler ne dobimo z merodajne strani utemeljitve, zakaj so prav orožniški upokojenci tako neupravičeno zapostavljeni.

II. Ob smrti nekega tovariša, ki je bil upokojen po zakonu o žand. pokojn. fondu, torej pred 1. jun. 1929, vdovi ni bila

odmerjena pokojnina po zakonu o uradniškem pok. skladu. Pokojnik je sicer plačeval v ur. pok. sklad z rednimi odtegljaji pokojnine, ni pa imel v smislu naknadnega pravilnika fin. ministrstva iz leta 1935. formalne odločbe z dovoljenjem, da postane redni vplačevalec v ur. pok. sklad. Ker takega dovoljenja pokojnik ni imel, zato je bilo njegovo vplačevanje brez haska. Vdova je nato zaprosila Državno hipotekarno banko, naj ji vrne znesek, ki ga je pokojnik že vplačal. To bo tudi dosegla.

Društvu je pa znano, da je v Sloveniji nekaj sto takih upokojencev, ki nimajo formalnega dovoljenja fin. ministrstva in niso nikdar zanj prosili, plačevali pa so v ta sklad. Zato je društvo prosilo fin. direkcijo za pojasnilo, kako da se tem upokojencem odtegujejo še nadalje prispevki za pokojninski sklad, če nimajo min. dovoljenja. Nadalje, kaj naj prizadeti ukrenejo, da postanejo vplačevalci z vsemi pravicami oz. da se jim, če tega ne žele, vrnejo zneski, ki so jih v to svrhu že vplačali v sklad.

Na to vlogo smo dobili obvestilo z vsebino, ki jo je zdaj fin. direkcija razpo-

Draginja

Draginja in tretji draginjski razred. Znano je, da so vsi kraji v državi razdeljeni na tri draginjske razrede, po katerih prejema drž. uslužbenci in upokojenci osebne doklade. Razdelitev že od nekdanji ni bila niti pravična niti utemeljena, saj je treba priznati, da so mnogi kraji (obmejni, industrijski, letoviški itd.) mnogo dražji, dasi ni v njih sedeža sreskega načelnstva in so torej uvrščeni v tretji razred, kakor pa kraji drugega ali prvega razreda. Od tod neprestane pritožbe in prošnje uslužbencev, naj se ti kraji uvrste v višji razred. Ravno v zadnjem času smo brali v listih mnogo takih prizadevanj naših tovarišev iz Maribora, Kranja, z Jesenic, iz Trbovelj in Zagorja ter še iz raznih drugih krajev. Zdjaj ko so zaradi draginje cene poglavitnih življenjskih potrebščin oblastveno maksimirane, je ta razdelitev na draginjske razrede še celó neutemeljena in napačna. Saj so moka, sladkor, milo, podplati, petrolej, olje itd. enako dragi v Ljubljani, Celju ali v Mariboru kakor v kateri koli vasi v Sloveniji, tako da ni več mogoče govoriti o dražjih ali cenejših krajih. Zato se uslužbenci in upokojenci, ki žive v krajih izven prvega in drugega razreda, zdaj še posebno trudijo, da bi dosegli odpravo draginjskih razredov. Pravično bi

bilo, da bi se osebne doklade izplačevale vsem in v vseh krajih vsaj po dosedanem prvem razredu. Seveda bi se morale pa prej tudi te zvišati, če naj vsaj količak zaležejo v tej draginji.

Železničarske dodatne karte za moko. Zadnjič smo poročali, da je odposlanstvo ljubljanske železničarske nabavljalne zadruge izročilo g. banu spomenico s prošnjo, naj se zvišajo obroki moke vsem železničarjem v Sloveniji. Prošnja je imela toliko uspeha, da dobe dodatno karto za nakup 1 kg pšenične moke vsi železniški uslužbenci in delavci, ki opravljajo službo na postajah, na progi, v kurilnicah in železniških delavnicah. Teh dodatnih kart torej ne dobi železniško upravno osebje po pisarnah. Dodatni kilogram moke prejema jo torej kot težki delavci samo rudarji in železničarji v eksekutivni službi.

Dodatne nakaznice za moko bolnikom. Nujno potrebnim in na prebavilih hudo bolnim osebom, ki ne smejo uživati koruznega kruha, se priznajo dodatne krušne karte, na katere bodo prejeli še po 1 kg pšenične moke na teden. Nakaznice bodo izdajali mestni fizikati, okrajni zdravstveni referenti ali pa občinski zdravniki krajev, kjer bolniki stanujejo.

Zdravstvo

Kakšni so začetni znaki srčne oslabelosti? V normalnih razmerah opravlja srce svoje delo razmeroma lahko. Veliko večji pa so njegovi napor pri raznih boleznih srca (n. pr. pri srčnih napakah), odvodnega ožila in ledvic. Srčna mišica postane zaradi tega jača (srčna hipertrofija) in srce postane večje. Pri še večjih naporih popuste vlakna srčne mišice in srčne votline (prekat — preddvor) se razširijo. Vse to je smotrna obramba telesa, da se s pospešenim delovanjem srca (srčna kompenzacija) pojači krvni obtok. Dolgo pa srce takih naporov ne zdrži, zlasti če mora biti njegovo delovanje še bolj intenzivno n. pr. zaradi težjega telesnega dela, zaradi zanositve ali oslavitve po nalezljivih boleznih. Srce odpove (dekompenzacija) in začetni znaki tega življenjsko nevarnega pojava so sledeči: mučno zadihanje že pri lahkem naporu (n. pr. hoji), občutek utrujenosti, pomanjkanje apetita, napihnjenost trebuha (meteorizem), občutek pritiska v zgornjem delu trebuha zaradi zateklosti jeter, podnevi lahke oteklino okrog gležnjev, ki pa preko noči izginejo, kašelj zaradi pljučnega katarja, zmanjšanje dnevne količine moče in včasih občutek nepravilnega delovanja srca. Tudi krvavitev iz pljuč je včasih zgodnji znak srčne dekompenzacije. Lice takih bolnikov je blede in lahko pla-

vo. — Bolniku je potreben absoluten mir v postelji, kajti vsak najmanjši napor lahko povzroči nevarno stanje. Zelo je treba paziti na pravilno prehrano: želodec se ne sme preobremenjevati; jesti se sme samo malo, toda v več obrokih. Hrana naj bo kašasta ali tekoča, nikakor pa ne vroča! V glavnem naj obstaja hrana iz ogljikovih hidratov (krompirjev pire, riž, kompoti, lahke močnate jedi brez kvasa) in nekaj masti (olje, maslo). Hrana naj bo čim manj slana, ker sol zadržuje vodo v telesu in s tem še bolj otežkoča krvni obtok. Iz istih razlogov je treba čim bolj omejiti uživanje tekočin. Alkohol je prepovedan, enako kava, čaj in nikotin, če povzročajo pri občutljivih ljudeh mučno utripanje srca ali nemir. Potrebna zdravila bo predpisal zdravnik, ki ga je treba čimprej pozvati.

Bruhajočemu bolniku je treba pomagati s tem, da ga malo privzdignemo in mu držimo glavo. Po bruhanju mu je treba očistiti usta in nos ter mu dati malo osvežujoče pijače. Izbljuvano je treba shraniti do prihoda zdravnika (toda ne v bolniški sobi!). Neprijetno davljenje pri bruhanju se da omiliti, če bolnik čim dalje zadržuje dražljaj.

(Iz »Zdravja«)

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev z o. j. v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga državnih uslužbencev v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874. Poštni čekovni račun št. 10.681. Tel. 3413. Daje le svojim članom posojila največ do 10.000 din po 7 % proti zasnambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Kralj. dvorni dobavitelj

ANTON VERBIČ

Telef. 2673

LJUBLJANA DELIKATESE
Skrbna postrežba! SPECERIJA

Najnižje cene
Sveže blago!

Priporočamo trdko

M. TIČAR

LJUBLJANA

za nakup pisarniških in šolskih potrebščin

Rabite pisarniške potrebščin, pisemski papir, svinčnike, nalivna peresa, avtomatične svinčnike, obrnite se do KNJIGARNE UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI. Če Vam je priročneje, pojdite v njeno PODRUŽNICO V MARIBORU ALI CELJU.

KROJAŠKI
ATELJE

Fran Igljč

LJUBLJANA - PRAŽAKOVA ULICA

Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Izdeluje se za dame in gospode po najnovejših krojih. Lastna zaloga modnega blaga.

MANUFAKTURNA TRGOVINA

ABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 3

TELEFON 27-91

Priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in preprog (pliš, tapestri itd). Puh, perje, kapok, volna, žima vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn.

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin, r. z. z o. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 • Telefon št. 4421

DRŽAVNI USLUŽBENCI! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emaljirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi itd.

Širite zadružno misel med svojimi tovariši!